

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Judiciis Ecclesiasticis Ad Germaniæ Catholicæ
Principia Et Usum**

De iudiciis criminalibus

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii [u.a.], 1766

Titulus X. De Poenis Fori Ecclesiastici

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68185)

reperitur delictum, ibi sit pœna, ubi noxia est, peccata suos teneant auctores, & nemo alieni criminis constituendus successor 59.). Ubi autem filii sustinent aliquem effectum patris delicti, juxta dicta Tit. præced. hæc proprie non est pœna respectu filiorum; sed infligitur ob timorem ne filii sequantur improbitatem patris, & ob atrocitatem criminis, ut pater magis puniatur in suis filiis. Amplissimus esset campus recensendæ pœnas, tum in aliis regionibus, tum præcipue in Germania olim usitatas hodie autem extra forum & usum positas 60.). Enumeramus brevitæ quæ hodie obtinent in Foro Ecclesiastico, dein etiam in Foro seculari.

Judici Ecclesiastico commendatur severitas. §. 110. Circa pœnas Fori Ecclesiastici Judex non cogitet, se magis Deo placere, ejus Clementiam imitandam quam pœnarum severitatem sectandam. *Quæ ista bonitas? quæ ista misericordia, uni parcere, & omnes in discrimen adducere? polluitur enim ex uno peccatore*

59.) L. 26. ff. L. 22. C. de pœnis.
60.) Vid. ALEXANDER AB ALEXANDER
genial. dier. lib. 3. c. 5. BODINUS
Republ. lib. 6. c. 6. HEINECCIUS
ment. Jur. Germ. lib. 2. Tit. 30.

cātore populus, sicut ex una ove morbi-
da universus grex inficitur 61.). Unde
Concilium Tridentinum 62.) gra-
vissimis verbis severitatem discipli-
næ Ecclesiasticæ inculcat. Improbant
quidem Sacri Canones nimiam seve-
ritatem, nam si *DEUS* benignus est, ut
quid Sacerdos ejus austerus 63.)? scili-
cet quando observando lenitatem,
spes est correctionis, quæ tamen non
suffICIENTER deprehenditur ex brevi la-
crymula, atque ad tempus parata 64.);
facilitas enim veniæ *incentivum* tribuit
delinquendi.

§. III. In Foro Ecclesiastico præ-Pœnæ Fo-
cipuum locum obtinent Pœnæ Me-ri Eccle-
dicinales, quæ emendationem delin-siastici
quentis intendunt, dicunturque Cen-sunt Cen-
suræ. Hoc nomine intelligitur Pœna suræ,
spiritualis & medicinalis, qua pote-
stas Ecclesiastica fideles sibi subditos
propter delictum & contumaciam usu
quorundam bonorum spiritualium
privat, donec à contumacia recedant,

I 2

Spe-

61.) C. 17. dist. 45.

62.) Sess. 6. c. 3. & Sess. 14. de Reform.
in Procem.

63.) C. 12. XXVI. q. 7.

64.) C. 33. XXIII. q. 4.

Species Censurarum sunt Excommunicatio, Suspendio & Interdictum 65.) Hujus loci non est, ut totam Juris Canonici & Theologiæ Moralis doctrinam de his Censuris accurate discutiamus: pauca Institutionibus his convenientia breviter attingemus.

Quas ferre possunt §. 112. Potestatem ferendi Censuras reliquit Christus in Ecclesia, dum *Judices ordinarii* dedit Apostolis potestatem ligandi & solvendi: eaque usi sunt Apostoli 66.) Ferri potest a summo Pontifice in tota Ecclesia contra omnes fideles: ab Episcopo contra Diocesanos sibi subditos: a Prælatibus Regularibus contra suos Regulares subditos 67.) & universim ab iis, qui exercent Jurisdictionem quasi Episcopalem, uti Capitulum Sede vacante. Qui habent Jurisdictionem delegatam vel ordinariam quidem, quæ tamen ab Episcopo restringi potest, qualem habet Vicarius Generalis; debent potestatem suam desumere ex literis delegationis, vel ex concessione officii. Mortui possunt declarari Censura affecti,

65.) C. 20. de V. S. C. 1. & 13. de sent. excom. in 6.

66.) I. Cor. V. 5. I. Timoth. I. 20.

67.) C. 10. de Major, & Obed.

fecti, si impœnitentes fuerunt mortui. Quod censura ferri possit etiam ob delictum mere internum, vix persuadet doctrina a P. CARDENAS fuisse tradita 68.)

§. 113. In Causis judicialibus ad fo- *Ad fran-*
rum Ecclesiasticum pertinentibus, non *gendam*
facile ferendæ sunt Censuræ, nisi con- *contuma-*
tumacia aliis mediis frangi non pos- *ciam.*
sit 69.) . Unde mox primis citatio-
nibus aut decretis jungendæ non sunt
minæ Censurarum. Si hæ feruntur
a Judice, præmittenda est monitio,
regulariter trina, & sententia in scri-
ptis expedienda cum expressione cau-
sæ, ut omnia *debita maturitate* fiant 70.) .
Per legem impositæ Censuræ sunt vel
ferendæ, vel latæ sententiæ; hæ ul-
timæ opus non habent prævia moni-
tione, quia ipsa lex vicem monitionis
supplet: nihilominus ut effectum for-
tiantur pro foro externo, requiritur
declaratio Judicis. Dividitur etiam
Censura in Reservatam, & non re-
servatam. Quæ fertur ab homine,
communiter reservata est suo auctori,
vel ejus Superiori aut Successori.

I 3

Quæ

68.) In Crisi Theol. dissert. 34.

69.) Conc. Trid. sess. 24. c. 3. de Reform.

70.) C. 1. de sent. Excom. in 6.

Quæ a Jure est, & nemini expresse reservata, absolvi potest ab Episcopo pro foro externo, & a proprio Parocho in foro conscientia. In multis Diocesibus, uti in Eustettenfi, reservata est Episcopo omnis Excommunicatio major. In articulo mortis quilibet Sacerdos ab omni Censura absolvere potest, saltem cum reincidentia.

*Violans
Censuram
incurrit
Irregularitatem:*

§. 114. Omnibus Censuris commune est, ut eas violans incurrat Irregularitatem 71.). Hæc non tollitur per Clausulam in Bullis inferi solitam, *absolventes te a Censuris*: Irregularitas enim non per absolutionem, sed per dispensationem tollitur. Si quis existimat, Judicem non habere causam legitimam inferendi Censuram, mox ab ipsis Censuræ ferendæ minis appellare debet, cum ipsæ hæc minæ præbeant gravamen, & materiam appellandi, ita ut appellatio Censuram præcedens liget manus Judicis, & sententiam Censuræ sequentem annullat: si vero Censura actu sit lata, frustra interponitur appellatio; hæc enim non suspendet Censuræ

71.) De hac sufficiant dicta Hierarch. Eccles. tit. II;

suræ effectum 72.) , nisi injustitia Censuræ sit adeo evidens & notoria, ut sententia non tantum sit injusta, sed etiam nulla & irrita: de tali enim loquitur GELASIUS Papa 73.) , ubi de sententiis Dioscori hæretici, a Chalcedonenſi Synodo damnati, & exautorati, item Acacii similiter a sede sua depositi, sermo est, qui utique notorie omni Jurisdictione privati fuerant. Si talis notorietas non detur, obtinet communis regula: *Sententia Pastoris sive justa, sive injusta fuerit, timenda est* 74.) . Qui igitur se injuste Censura affectum credit, saltem pro foro externo humiliter se tanquam censuratum gerere debet; nam *si humiliter sustinet, humilitatis merito recompensat excommunicationis damnum* 75.) .

§. 115. Regulariter autem a Censura excusat ignorantia facti aut juris, quæ excusat a peccato mortali: *Censura unde non excusat ignorantia crassa aut supina* 76.) . MARTINUS V. in *Regulariter a peccato mortali: Censura excusat ignorantia.*

I 4

Con-

tia.

72.) C. 20. de sent. Excom. in 6.

73.) C. 46. XI. q. 3.

74.) C. 1. ibid.

75.) S. Thom. in 4. d. 18. q. 2. a. 1. quæstiunc. 4.

76.) C. 2. de Const. in 6.

Concilio Constantiensi indulget, quod nemo deinceps a communione alicujus, prætextu Censuræ Ecclesiasticæ teneatur abstinere, vel aliquem vitare, ac Interdictum Ecclesiasticum observare, nisi Censura hujus fuerit in vel contra personam, collegium, universitatem, Ecclesiam, communitatem, aut locum certum, vel certa, a Judice publicata, vel denunciata specialiter & expresse. Subjungitur dein, vitandum etiam esse notorium Clerici percussorem, licet denunciatus non fuerit 77.)

*Prima
Censuræ
species
est Ex-
commu-
nicatio.*

§. 116. Hæc de Censuris in genere dicta

77.) Constitutio Concilii Basileens. inserta Concordatis Galliarum §. 21. inter vitandos numerat omnes, quos notorie in excommunicationis sententiam confiterit incidisse. Nos in his partibus in hæremus Extravaganti MARTINI V. quæ olim multis fuit incognita, & solum a S. ANTONINO relata: nunc autem ex Manuscriptis Actis vulgata, deprehenditur comprehensa esse in Concordatis Germanicæ Nationis & MARTINI V. Cap. 7. apud HERMAN. VON DER HARDT Conc. Constant. tom. I. part. 24. fol. 1066. seq. HARZHEIM Conc. Gerin. tom. 5. f. 133.

dicta sufficiant 78.) . Pauca de singulis Censuris subnectimus. Primam esse diximus *Excommunicationem*, qua Christianus a communione Ecclesiæ quoad fructum & suffragia ejus, & a convictu fidelium excluditur. *Vitandis*, os, orare, vale, communio, mensa negatur; exceptis quibusdam actibus hoc versiculo contentis: Utile, Lex, humile, res ignorata, necesse.

§. 117. Effectus Excommunicationis merito metuendi sunt. I. privat^{Effectus} potestate suscipiendi aut conferendi^{Excom-} Sacramenta. II. Ecclesiæ suffragiis, ^{munica-} sive omni fructu fidelibus ex publicis Ministrorum Ecclesiæ Sacrificiis & orationibus per modum impetrationis aut satisfactionis proveniente. III. Omni Jurisdictione Ecclesiastica. IV. Communicatione forensi, ut non possit

78.) Qui plura petit, accurate ea examinata reperiet apud SUAREZ tom. 5. qui agit de Censuris. ÆGID. DE CONINCK de Sacram. & Censur. tom. 2. Disp. 13. seqq. FERD. DE CASTRO PALAO Oper. Moral. part. 6. STEPHAN. DE AVILA de Censur. Eccles. Item apud omnes Theologos Morales, & Juris Canonici Interpretes ad Tit. de sententia Excommunicationis &c.

possit esse Judex, Procurator, actor aut testis. V. Communicatione cum fidelibus in civili & humana conversatione. VI. Sepultura Ecclesiastica. VII. Reddit irrita Rescripta Apostolica ab excommunicato impetrata. VIII. Excommunicatus prohibetur celebrare Divina Officia, aut iisdem interesse. IX. Fit inhabilis ad acquirenda Beneficia Ecclesiastica. X. Si quis per annum in excommunicatione obduratus permanferit, nec monitus voluerit resipiscere, contra eum tanquam suspectum de hæresi procedi potest. XI. Is, qui cum excommunicato non tolerato extra casus permisos communicat, incurrit Excommunicationem minorem. Hæc minor privat perceptione Sacramentorum. Si autem quis cum excommunicato communicaret in crimine criminoso, ob quod excommunicatio lata est, ipse etiam incurreret excommunicationem majorem.

*Sensus
Instru-
menti
Pacis Os-
nabru-
gensis.*

§. 118. Ex his effectibus Excommunicationis, & tradita distinctione inter Excommunicatos toleratos & vitandos, facile intelligitur id quod in Instrumento Pacis Osnaburgensis

gensis 79.) disponitur, ut Episcopi in locis, ubi anno 1624. in possessione exercitii Jurisdictionis Ecclesiasticæ fuerunt, in exigendis redditibus, Decimis aut pensionibus contra Protestantes non procedant ad excommunicationem, nisi post tertiam demum denuntiationem. Protestantes Scriptores non capiunt hanc constitutionem, sed rident has minas utpote Pontificiis Censuris jam assueti, & Romano fulmine singulis annis per Bullam Cœnæ afflati. Censeo tamen, notabilem esse effectum hujus Articuli Pacis: quamvis enim Protestantes sint excommunicati, sunt tamen tolerati in Germania; unde omnes Catholici libere exercent commercia, & conversantur cum illis. Si autem ex dicta causa, scilicet ob negatos census debitos, post trinam monitionem, nominatim & publice declarantur excommunicati, tunc etiam Catholicis prohibita erit omnis conversatio & commercium cum illis: nec ejusmodi excommunicati Protestantes habebunt personam standi in judiciis saltem coram Judice Catholico

co, quem vellent adire tanquam Actores: qui plane notabiles sunt effectus talis excommunicationis 80.)

*Excom-
municatio non
fertur
contra
commu-
nitatem.*

§. 119. Ab aliis Censuris id singulare habet Excommunicatio, quod non feratur contra *Communitatem* 81.) in qua plerumque erunt aliqui innocentes, qui tantis pœnis non debent luere aliorum delicta. Si omnes essent rei, excommunicatio ferenda esset in plures vel omnes, ut sunt singuli, non autem in omnes, prout constituunt communitatem; nam delicta non sunt multitudinis, sed singularum personarum. Excommunicatio lata pro delicto futuro, forte contra Concubenarios, personam certam attinget per ipsum delictum perpetratum. Propter delictum præteritum non solet ferri excommunicatio, nisi accedat contumacia & inobedientia, post præviam monitionem neque pro causis levibus, ne magis contemnatur, quam formidetur 82.)

§. 120.

80.) Idem observatum est de Jur. Res. Eccles. Sect. III. §. 73.

81.) C. 5. de sent. excom. in 6.

82.) Conc. Trid. sess. 25. c. 3. de Reformatione ubi nominatim agit de Excommunicatione

§. 120. Forma Excommunicatio-^{Solennis}
nis & Ceremoniæ recensentur in Pon-^{Excom-}
tificali, præcipue si sit excommuni-^{munica-}
catio solennis, quæ dicitur ANATHE-^{tio dici-}
MA, & ad majorem aliorum terro-^{tur Ana-}
rem varias imprecationes continet.^{thema.}

Beatus PETRUS DAMIANI 83.) notat
abusum Curia, quod cunctis fere
Decretalibus paginis ANATHEMA sub-
jungatur, dicendo, quisquis hæc vel
illa non fecerit, ANATHEMA sit. Ubi
advertit B. PETRUS, *quam lubrica,*
quam præceps subito ruendi procuretur oc-
casio, ut ante quis in æternæ mortis ba-
rathrum corruat, quam se vel leviter im-
pegisse cognoscat, & substrata quodam-
modo tendicula jam pes ejus innectitur,
dum se liberis adhuc incedere gressibus ar-
bitratur &c. &c. Si autem in negotio
gravis momenti, præcipue in causa
fidei, ejusmodi anathemata accensis
cereis projectis & conculcatis, so-
nantibus campanis adhibeantur, id
potissi-

tione ad finem revelationis, de qua re
fuse tractat THEOPHILUS RAYNAUDUS
De Monitoriis Ecclesiasticis.

83.) Lib. 1. epist. 12. De Imprecationibus,
quæ adduntur Diplomatibus, testamen-
tis, foundationibus &c. agit MABILLO-
NIUS de Re Diplom. lib. 2. c. 8.

potissimum intenditur, ut major effusio, graviorque terror excommunicato injiciatur, & alii ejus exemplo perterriti, Ecclesiæ promptius obediant.

*Varie
absolu-
tionum
formula.*

§. 121. Siquis propter manifestam offensam excommunicatus, petat absolutionem, ante omnia satisfacere competenter debet, & jurare de parendo mandatis Ecclesiæ & ipsius absolventis. Formula absolutionis publicæ continetur in Pontificali, & in Ritualibus Diocesanis: ceremoniæ ibi præscriptæ raro usurpantur. Sæpe datur Absolutio ad cautelam, si dubium sit, an absolvendus sit excommunicatus, sive an absolvens habeat facultatem absolvendi, contineturque in his verbis: *in quantum possum & tu indiges.* Ad cautelam solet absolutio dari in ordine ad certum actum exercendum, qui ab excommunicatis peragi nequiret. Sic ante Electionem absolvuntur, qui eligendi habent: & a Pontifice absolventur, qui aliquam gratiam vel privilegium obtinent, quod stante excommunicatione acquiri non potest. Valet hæc absolutio solummodo ad illum actum in Rescripto

expressum. Alia appellatur *cum reincidentia*, quæ habet hanc limitationem, ut nisi quis intra tale tempus hæc vel illa impleverit, in eandem Censuram reincidentat: talis datur in articulo mortis, vel cum mandato, ut se præsentet Ordinario, aut parti læsæ satisfaciatur &c.

§. 122. Excommunicationes sunt *Excom- plurimæ*, quarum enumeratio *exce- munita- deret* destinatam molem hujus *opu- tiones in sculi 84.)*. Præ aliis notandæ sunt *Bulla illæ*, quæ continentur in *Bulla Cœ- Cœna. næ Domini*, quæ singulis annis Feria quinta Majoris Hebdomadæ, Romæ innovantur. Censentur hæc excommunicationes lætæ ab homine, non a lege, quia Pontifex semper vocat *Processus*, *Sententias* &c. Nihilominus vim suam non perdunt moriente Pontifice, sed obligant, donec novus Pontifex aliud decreverit. Obtinet hoc a tempore Pii V.

a

84.) Ingentem numerum recenset Summa Sylvestrina verb. *Excommuni- catio* VII. seqq. SUAREZ de censuris disp. 21. seqq. ANTONIUS NINUS in Compendio de Eccles. Censuris ex The- sauro GREGORII SARRI lib. 3. FELI- CIANUS de Censur.

a quo tempore additur hæc clausula
Volentes presentes nostros Processus, ac
omnia, & quæcunque his literis contenta,
 quousque alii hujusmodi Processus a Nobis
 aut a Romano Pontifice pro tempore exi-
 stente fiant, aut publicentur, durare,
 suosque effectus omnino sortiri. De illis,
 quæ ad præsens nostrum institutum,
 & ad nostras Regiones pertinere vi-
 dentur, redibit sermo, quando age-
 tur de Delictis in specie, ob quæ
 ejusmodi Excommunicationes feruntur.

Secunda Censuræ species est Suspensio, §. 123. Altera Censuræ species est
Censuræ species est Suspensio, per quam hoc loco, ubi
 ea consideratur tanquam pœna me-
 dicinalis, intelligitur Censura Eccle-
 siastica, qua Minister Ecclesiæ impe-
 ditur, ne functiones Ecclesiasticas
 exerceat, aliave Ecclesiastica pote-
 state utatur, donec posita contuma-
 cia absolvatur. Pleraque quæ dixi-
 mus de Censura in genere, & de Ex-
 communicatione, etiam conveniunt
 Suspensioni, quatenus hæc Censura
 est.

Ejus varii effectus. §. 124. Suspensio alia est ab Officio,
 quæ privat omni usu Ordinis & Ju-
 risdictionis spirirualis: alia a Benefi-
 cio, quæ possessorem Beneficii impe-
 dit,

dit, ne utatur jure percipiendi fructus Ecclesiasticos, quod habet ratione Beneficii: nonnunquam utraque conjungitur: in dubio declaratio facienda est a Judice legitimo ex verbis aut intentione suspendentis Legis vel hominis. Suspendio non tantum in singulas personas, sed etiam in totam communitatem fertur, ut communitas est, & redundat in singulos, prout constituunt unum corpus collegii, quod communi consilio & autoritate res communes administrat, quale est Capitulum Ecclesiæ Cathedralis. Qui exercet actum ratione suspensionis sibi prohibitum, fit irregularis: si autem est publice & nominatim denunciatus, nemo cum ipso communicare potest in actu ipsi prohibito.

§. 125. *Interdictum* constituit tertiam speciem Censuræ Ecclesiasticæ, species quæ prohibet usum quarundam re-
rum divinarum, ut fidelibus commu-
nicationem. *Locale* dicitur, quod directe fertur ad locum, quia in eo prohibentur fieri divina officia secundum modum a Canonibus præscriptum. *Personale* immediate dirigitur ad per-

K

so-

De Judic. Crim.

sonam, eique interdicit certum quendam usum divinarum rerum; non autem determinatur ad certum locum. Huc pertinet prohibitus ingressus in Ecclesiam. Ratione loci *generale* est, quod in aliquem locum quasi generalem, & plura partialia loca complectentem dirigitur, uti est Regnum, Provincia, Dioecesis, Civitas, Villa, Castrum 85.). *Speciale*, quod dirigitur tantum in unam Ecclesiam, vel in plures ut singulas, quando interdiciuntur omnia templa alicujus loci. Ratione personæ *Interdictum generale* dicitur, quod respicit aliquod corpus politicum collectivum plurium personarum, & personas singulas solum ut sunt partes talis communitatis 86.). *Particulare* autem est, quod in determinatam, vel determinatas personas fertur, ita ut ad singulas per se, & ad omnes per modum plerum tendat.

Hujus effectus,

§. 126. Interdictum aliud est *totale*, quod simpliciter fertur quoad omnes effectus sine ulla determinatione aliud

85.) C. 17. de V. S.

86.) Exemplum habemus in C. 16. de sent. Excom. in 6.

aliud *partiale*, quod fertur quoad unum, vel alium effectum. Effectus autem sunt I. *Privatio Sacramentorum*, excepto Baptismo, & Confirmatione 87.) ; Pœnitentia 88.) ; & sacro Viatico morientium 89.) . II. *Divinorum officiorum prohibitio*. Hic rigor ita temperatus est, ut *singulis diebus in Ecclesiis & Monasteriis Missæ celebrentur*, & *alia dicantur divina officia sicut prius* : *submissa tamen voce & januis clausis, excommunicatis & interdictis exclusis*, & *campanis etiam non pulsatis*. . . In *festivitatibus vero Natalis Domini, Paschæ ac Pentecostes & Assumptionis Virginis gloriose, campanæ pulsantur*, & *januis apertis alta voce divina officia solenniter celebrentur, excommunicatis prorsus exclusis, sed interdictis admissis &c. &c. 90.)*. Hoc idem privilegium habetur in festo Corporis Christi & per totam Octavam ex Concessione MARTINI V. & EUGENII IV. 91.) ;

K 2 item

-
- 87.) C. 43. de sent. Excom. c. 19. eod. in 6.
88.) C. 24. de sent. Excom. in 6.
89.) C. 11. de Pœnitent.
90.) C. 24. de sent. Excom. in 6.
91.) MARTINI V. Constit. Ineffabile Sacramentum. in Bullario est XII. EUGENII IV. Excellentissimum. est VI. in Bullario. Vid. SUAREZ de Censur.

item in Festo Immaculatæ Conceptionis B. Virginis cum Octava festum pro Hispania 92.). III. Ecclesiasticæ Sepulturæ vel ingressus Ecclesiæ privatio.

*Et Mod-
ratio.*

§. 127. Interdictum personale speciale non potest in aliquem ferri, nisi ob propriam culpam ejus: personale generale autem non exigit culpam in omnibus personis, quæ tali Interdicto ligantur; sed in corpore morali, ut tale est, vel in magna parte personarum ejus, vel in capite. Interdictum locale requirit causam generalem ex peccato publico seu communi procedentem, quæ debet esse tanto gravior, quanto generalius est Interdictum. Cum Interdictum non confundenda est *Cessatio a Divinis*, quæ non est Censura, sed quædam pura negatio & omnimoda desistentia Divinorum officiorum, nec locum cum nec personas immediate affectans.

disp. 34. sect. 1. n. 41. COVARRUVIA
Cap. Alma mater. p. 2. §. 5.
92.) Bulla LEONIS X. quæ est XIV. de
jus Pontificis apud EMAN. RODERICUM
in Collect. Privileg. Regular. tom. 1.
PLAZZA de Immacul. Concept. Act. 1.
art. 2. m. f. 236.

tio raro statuitur in Clericum. Boni ex titulo Ecclesiastico acquisita debentur Ecclesiæ aut causis piis: circa bona patrimonialia autem possent Iudices Ecclesiastici ad imitationem legum punire Clericos publicatione bonorum ad fiscum Episcopi in casibus, in quibus Laici puniendi essent confiscatione. IV Pœna verberum & flagellationis in Clericorum personis a sacris Canonibus recepta est 94.) moderatio tamen commendatur 95.) ut etiam in puniendis Laicis, *flagellum in vindictam sanguinis transire minime debeantur* 96.). V. Pœna exilii non est aliena a foro Ecclesiastico 97.), in hoc præcipue sensu, ut quis a loco delicti in alium ejusdem Diocesis transferatur. Nam ut ait S. ISIDORUS 98.), *valet interdum conversis pro animæ salute mutatio loci: plerumque enim dum mutatur locus, mutatur & mentis affectus: congruum est enim, inde etiam corporaliter avelli, ubi quisque illecebris deser-*

94.) C. fin. dist. 35. C. I. V. q. I. C. 6. XI

q. I.

95.) C. 8. dist. 45.

96.) C. 4. de Raptor.

97.) Cap. I. de Calumniat. C. 8. dist. 45.

98.) C. 9. dist. 81.

deservivit. Nam locus ubi quisque prave vixit, hoc in aspectu mentis apponit, quod saepe ibi vel cogitavit vel gessit. Ad hunc effectum opus non est, ut quis in Thraciam, vel desertam Insulam relegatur, sed ut exilio puniatur finitimo 99.), & in loco commissi delicti alius ordinetur 100.).

§. 130. VI. *Depositio* est perpetua *Varie* remotio ab altaris ministerio, potestque fieri non tantum ob gravem malitiam, sed etiam ob insignem ruditatem 1.). VII, Ut Depositi haberent opportunitatem deplorandi sua crimina, antiqui Canones detru-di eos volunt in arctum Monasterium, ut Monachorum exemplo ad pœnitentiam & vitæ austeritatem perducerentur 2.). Variæ difficultates tum in designando Monasterio, tum in recipiendo Reo nunquam non obstiterunt. Unde ALEXANDER III. 3.) agens de Clericis, qui participes erant necis S. THOMÆ Cantuariensi illatæ, eos in districto clauastro reclu-

K 4 den-

99.) C. 9. III. q. 4.

100.) C. 10. dist. 50.

1.) C. fin. de Celebr. Miss.

2.) C. 7. & 8. dist. 81. C. 6. de Pœnis.

3.) C. 6. §. 7. de Homicid.

dendos esse pronuntiar, ita ut usque ad septennium vel quinquennium debeant ab Ecclesiarum introitu coerceri: reclusioni autem in Monasterio additur hæc clausula, *si fieri poterit*. Hæc difficultates demum adeo invaluerunt, ut pœna ista hodie omnino a foro recesserit.

Recensentur.

§. 131. VII. Quamvis carcer de Jure civili non pœnæ causa, sed solum ad custodiam comparatus sit: de Jure tamen Canonico carcer etiam pœnæ loco habetur, vel ad tempus, vel in perpetuum incolendus 4.): nam etiam de pœna perpetui carceris mentionem faciunt plures Canones 5.): Hæc pœna censetur major, quam pœna capitis: nam longe minor pœna est statim mori, quam diu affligi sine salutis spe: unde non videtur imponenda pro quolibet crimine capitali, sed quando Laico imponenda esset pœna mortis cum exasperatione. Cum igitur Judex Ecclesiasticus pœnam mortis imponere non possit, infligit talem incarcerationem pro

4.) C. 3. de Pœn. in 6.

5.) C. 15. §. siqui. de Hæret. C. 27. §. pro illo. de V. S. Extray. un. inter com. de Pœnis.

pro graviore crimine adversus Clericos, non vero contra Laicos, nisi ob crimen hæresis 6.). Circa hos autem in carcere propter hæresin reclusos, BONIFACIUS VIII 7.) Inquisitoribus dat facultatem mitigandi, vel mutandi pœnam una cum Prælati, quorum Jurisdictioni subsunt, si viderint expedire. Cavendum autem esset Judici Ecclesiastico, ne inclusus ex defectu aeris vel cibi moriatur; alioquin Judex incurreret Irregularitatem: nam hæc pœna imponitur, non ad mortem, sed ad pœnitentiam agendam, ex Decretali INNOCENTII III. 8.), qui Episcopo Parisiensi consulit, ut quendam falsarium in perpetuum carcerem ad agendam pœnitentiam includat, pane doloris & aqua angustie sustentandum, ut commissæ desinat, & flenda ulterius non committat. Jejunio quidem potest quis in pœnam delicti macerari, non autem fame necari 9.).

K 5

§. 132.

-
- 6.) JULIUS CLARUS in Pract. crimin. §. fin. q. 70. n. 4.
7.) C. 12. de hæret. in 6.
8.) Lib. II. epist. 257. relata in C. 27. de V. S.
9.) De supplicio famis vid. LOPEZ Pract. Crim. Canon. Cap. 140. §. nec debent.

*Demum
deveni-
tur ad
Degrada-
tionem.*

§. 132. IX. *Degradatio* dicitur, qua Clericus ob crimen atrocius, accedente incorrigibilitate, Beneficio, Ordine & Statu Clericali spoliatur. Præmitti solet Depositio: si emendatio non sequatur, debet excommunicari: si postmodum in profundum malorum veniens contempserit, tunc, cum Ecclesia non habeat ultra quod faciat, Episcopus procedit ad degradationem. Quando hæc per sententiam promulgatur, dicitur *verbalis*; *realis* autem per executionem sententiæ in re & opere ipso perficitur. Exutus privilegiis Clericalibus seculari foro traditur: Ecclesia tamen pro eo efficaciter intercedit, ut citra mortis periculum circa eum sententia moderetur 10.). Forma degradationis accurate describitur in Pontifi-

10.) C. 27. de V. S. CAROLUS DE GRASSIS Tract. de Effectibus Clericatus. Effect. I. n. 797. concludit ex c. 10. de Judiciis. Clericum incorrigibilem posse puniri a Judice seculari, etiam nulla præcedente degradatione. Hoc debet intelligi, si talis Clericus per Judicem Ecclesiasticum sit traditus Judici seculari, omni privilegio Clericali spoliatus, etiamsi degradationis solennes ritus non fuerint adhibiti.

tificali II.) , BONIFACIUS VIII. 12.)
advertit , degradationem Clerici fieri , ut exauctoratio ejus , qui militia de-
servit armata , cui militaria detrahuntur
insignia , sicque a militia remotus castris
rejjicitur , privatus consortio & privile-
gio militari 13.) . Ceremonias apud
Catholicos usitatas imitantur etiam
Protestantes Germaniæ in Degrada-
tione Præconum & Ministrorum suo-
rum , prout contigit in Civitate
Hanoverana Anno 1706. , ubi tamen
orta fuerat lis , an actus hic solennis
peragendus sit a Curia Judiciali Prin-
cipis , an a Consistorio ad negotia
Ecclesiastica deputato , quod æmu-
latur auctoritatem Consistoriis Episco-
palibus Catholicorum convenientem.
Negotium a Consistorio Lutherano
confectum describitur apud LU-
NIG 14.) .

§. 133.

-
- 11.) Sub Rubr. *Degradationis forma*, Ritus
adhibiti in degradatione JOANNIS HUSS
recensentur a Cochlæo in *Histor. Hussi-
tarum*.
 - 12.) C. 2. de Pœnis in 6.
 - 13.) Consulatur C. 1, de Hæret. in 6. &
late ibidem PASSERINUS. item Conc.
Trid. sess. 13. c. 4. de Reform.
 - 14.) *Theatr. Ceremon.* p. 2. fol. 342. seq.

Imponi
etiam
possunt
pœne pec-
cunia-
ria,

§. 133. X. Magnam vim inter pœnas Ecclesiasticas habet *Infamia*, cum infamibus portæ non pateant dignitas (15.). XI. Mûltas pecuniarias habere locum in foro Ecclesiastico, constat (16.), quæ tamen non Judici Ecclesiastico, sed Ecclesiæ, vel aliis causis piis applicandæ erunt (17.). Improbant aliqui, quod Episcopi ex decreto Concilii Tridentini (18.) etiam Laicis imponere possint mûltas pecuniarias; credunt enim, hoc cedere in præjudicium Laicæ potestatis, sicut etiam sentiunt de aliis quibusdam pœnis a Concilio dictatis: qui articulus, præter quosdam alios, lon-

15.) C. 87. de R. J. in 6.

16.) C. 18. de Offic. Jud. Ord. C. 4. de Raptor. C. 2. de Pœnis. In C. 55. XVI. q. 1. jubetur Reus Bannum Papæ componere. Glossa per Bannum intelligit mûltam LX. solidorum.

17.) Concordata Bavaricæ C. 3. volunt, ut mûltæ pecuniariæ Clericis impositæ applicentur in Ecclesiarum fabricas vel similes pios usus intra Baviarum. C. 5. XVI. q. 6. *Si qui lapsi fuerint, dari eos in pœnitentiam volumus, sed res eorum Ecclesiastico juri non subtrahi.*

18.) Sess. 25. C. 3. de Reform. PALLAVICINUS Hist. Conc. Trid. lib. 2. c. 6. n. 2. seqq.

longiorem moram iniecit publicationi Concilii in Regno Neapolitano 19.). Nimius & vanus erat FRANCISCI ANTONII VILLANO, qui observationes in Concilium Tridentinum confecerat, timor, ne Episcopi potestate sua abusi, subditorum Regionum Bona ad fiscum suum traherent. Fiscus hic est propter pauperes, quibus applicantur mulctæ: adeoque Episcopus non censetur tam imprudens, ut pro danda eleemosyna subditos reddat pauperes 20.).

§. 134. Universim aliqui in dubium *Et alia* vocant, an Judex Ecclesiasticus in *temporales.* Causis mixti fori procedere contra Laicos possit ad pœnas temporales: credunt enim, Episcopum non habere territorium distinctum, nec jurisdictionem temporalem, ac proinde familiam armatam tenere non posse, quæ executioni pœnarum temporalium deserviat 21.). Ratio-

19.) Narratur in Historia de la Reception du Concile de Trente. tom. 1. art. 11.

20.) Vid. ALTESERRA Vindic. Jurisdic. Eccles. lib. 9. c. 5.

21.) Ita sentiunt multi apud CAROL. DE GRASSIS de Effect. Clericat. Effect. 1. n. 620. MARTA de Jurisdic. p. 2. c. 29. n. 13.

tiones istorum Autorum parum probant; nam Jurisdictio Ecclesiastica etiam utitur pœnis temporalibus; Si quis autem ad hanc exercendam non velit Diœcesi nomen territorii tribuere, deberet de territorio Episcopi ita loqui, prout loqui solemus de territorio Jurisdictionis militaris, vel Academicæ. Si igitur Jus & Juris rationem spectemus, omnino permittendum esset Episcopo, ut etiam Laicis ob crimina mixti fori imponat pœnam temporalem, citra mortem tamen & sanguinis effusionem. Supponit id Concilium Tridentinum, quod loquitur de causis *ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus*, proin etiam de causis mixti fori, in quibus Judex sacer Laicum prævenit effectus enim præventionis est, ut Judex præveniens præventum excludat; Judices autem Ecclesiastici quoque crimina mixti fori æque sunt competentes Judices Laicorum, sicut sunt Judices Clericorum, consequenter utrisque easdem pœnas infligere possunt. Nam pœnæ temporales non sunt extra sphaeram Jurisdictionis Ecclesiasticæ, cum juxta omnes ad hæc etiam contra Laicos possit procedi
in

in criminibus privative ad forum Ecclesie pertinentibus, ut sunt hæresis & simonia 22.). Hæc de Jure dici possunt. In nostra tamen Germania multi Episcopi uti non solent hac sua potestate contra Laicos, ne collidantur cum Judicibus secularibus, quibus dictandas relinquunt pœnas temporales; suæ autem Jurisdictioni satisfactum credunt per pœnas spirituales. Sine ullo præjudicio id fieri potest, si reus subditus sit Jurisdictioni seculari, quam Episcopi Germaniæ valde amplam tenent in territorio suo distincto, ubi etiam diversa habent Dicasteria tam pro secularibus, quam pro Ecclesiasticis causis, consequenter autoritate ejusdem Episcopi decernentur in laicum subditum pœnæ Ecclesiasticæ & temporales.

§. 135. Inte: Pœnas Ecclesiasticas *Primis* primis Ecclesie temporibus maxi-*seculis* mum nomen habuit *Pœnitentia publica*, *vigebat* Leges ejus summis criminibus Idololatriæ, mœchiæ & homicidii veniam non dabant: horum delictorum convictis pœnitentiam quidem volentibus

22.) Vid. P. FRIDERICH de foro comp. p. 5. c. 5. §. 2.

bus non negabant ; pacem autem gratiamque ab uno Deo sperare jubebant. Hæc crimina ab Apostolis præcipue notata credunt aliqui, dum præceperant Gentibus ad Christum conversis, ut abstineant *ab Idololatriis, & sanguine, & fornicatione* 23.). Romæ dein Papa ZEPHYRINUS veniam indulgebat mœchis, quorum proclivior lapsus erat, Montani discipulis vehementer obnitentibus, & contendentibus, ex eadem ratione debere etiam Idololatriis & homicidiis pœnitentiam & veniam dari 24.). Postea etiam Idololatriis pax data decedente CYPRIANO in Africa, & Romæ statuente Clero Romano, dum sedes post mortem Fabiani vacaret, & exinde CORNELIO Papa, ut saltem infirmis & in exitu constitutis pax daretur lapsis in Deciana persecutione 25.). Quando homicidæ ad pacem recipi cœperint, incertum est Concilium Eliberitanum etiam aliis quibusdam criminibus Communionem nec in fine vitæ dandam censuit

Sy-

23.) Act. XV.

24.) TERTULLIANUS lib. de Pudicit. Cap.

5. CYPRIANUS Epist. 52.

25.) CYPRIAN. epist. 14. & 31.

Synodus Nicæna de lapsis mollius censuit, & generatim Canone XIII., ne cuiquam in exitu vitæ petenti viaticum denegetur.

§. 136. Postquam spes veniæ per Pœnitentiam ostensa, ne tamen veniæ facilitas peccandi licentiam induceret, præscriptæ sunt leges Pœnitentiæ publicæ 26.), cujus duplex erat fructus, venia delicti, & exemplum, ut scilicet repararetur scandalum populi. Huc pertinent ea, quæ alibi 27.) dicta sunt de forma Ecclesiarum veterum, ubi designantur loca variis pœnitentium classibus destinata. Tali Pœnitentiæ publicæ obnoxia fuerunt crimina graviora tantum, eaque publica & manifesta: jus autem ejus omne penes Episcopum, nullum nisi ejus vice & jussu penes Presbyterum. Pro ratione delicti, pœnitentiæ & personæ, reconciliatio juxta arbitrium Episcopi fiebat in Cœna

L na

26.) INNOCENTIUS I. epist. ad Exuper.
JOAN. MORINUS de Pœnit. Collectio
Canonum Pœnitent. in Corpore Juris
Canonici & alibi edita.

27.) De Jure Rer. Eccles. Sect. I. tit. 1.
§. 8. seqq. & Sect. II. tit. 6. §. 256.

De Judic. Crim.

na Domini, scilicet Feria V. ante Pascha: vestigium hujus pœnitentiæ est, dum ad initium Jejunii capita submittimus cineribus sacris, & ad Eucharistiam admittimur in Cœna Domini. Pœnitentia publica, non autem privata, Constantinopoli sublata est (NECTARIO Patriarcha 28.).

Ad quam refertur Communio Laica §. 137. Ad Pœnitentiam pertinet etiam Communio peregrina & laica, utraque in aliis honor fuit, in alia pœna & supplicium. Nam & Laica Communio homini laico non pœna, sed honor est: & peregrina peregrino similiter. Tum vero pœnæ ac decori utraque deputatur, cum autem inter laicos, laicorum more communicare Clericus jubetur, qui laicus non est; aut inter peregrinos non peregrinus. Damnati ad laicam Clerici, gradu suo carebant in perpetuum: in peregrinorum ordinem reducti, post resipiscentiam, locum suum recipiebant, matriculæque corpori

28.) Historia Pœnitentiæ publicæ legitur test apud SIRMONDUM Operum tom. I. CABASSUTIIUM Notit. Eccles. Seculo I. Dissert. 8.

corpori, a quo segregati sunt, restituebantur 29.)

§. 138. Peregrina autem Commu- *Et Pere-*
nio erat eorum, qui non satis noti *grina.*
aliunde veniebant absque Literis *For-*
matis, ut modo vocamus, vel Paci-
ficis, aut Communicatoriis. Literæ
hæ dabantur ab Episcopo subditis suis
peregre euntibus, ut quocunque ve-
nirent, in Communionem fidelium
admitterentur, hospitioque excipe-
rentur: nam per Communionem hoc
loco non intelligitur sola admissio ad
Eucharistiam in Ecclesia, sed omnis
conversatio cum fidelibus, hospitii
& alimentorum ministratio. Quia
autem his Literis frequenter abute-
bantur hæretici, vel alii impostores,
Patres primæ Synodi Nicænæ novam
illis formam præscribebant, quæ non
facile fraudem admittebat, narrante
ATTICO, Constantinopolitano Epi-
scopo 30.). Aliquæ ex his Literis vo-

L 2

ca-

29.) Vid. SIRMONDUS loc. cit. cap. 12.

30.) Hujus verba exhibet HARDUINUS
in Collect. Concil. tom. 5. col. 1453.
ubi plura harum Literarum exempla
ponit. Eandem formam delineat CA-
BASSURIUS Not. Eccl. Seculo II. Dis-
sert. 7.

cabantur Commendatitiæ, *συζητιαί*, quarum mentionem facit Canon XII. Apostolorum, & Canon XI. Synodi Chalcedonensis, ubi dicitur, quod istæ concedantur non quibusvis, sed *τοις ἑσὶ μονοῖς ἐν ὑπολήψει*, quæ ultima vox nunc deteriore suspitionem, nunc autem honorificam æstimationem denotat. Græci aliqui interpretes ajunt, eas datas illis, qui possent esse suspecti ob malam famam, qua forte innocenter laborabant 31.) : contra alii intelligunt concessas esse solis honorificis personis, ut lautius & liberalius exciperentur 32.).

Hodie §. 139. Recensuimus potissimum
Pœna de- pœnas Fori Ecclesiastici, de quibus
pendent mentionem faciunt sacri Canonum
plerum- Hodie delictorum coercitio fere per
que ex
arbitrio
Episcopi.

31.) BALSAMON, ZONARAS & ARISTOTELUS apud BEVEREGIUM tom. 1. ad Can. 11. Conc. Chalced. item BLASTARES in Syntagm. Lit. A. c. 9. & ipse BEVEREGIUS in propriis annotationibus tom. 2. ad Can. XII. Apost. & Can. XI. Chalced.

32.) Sic Canonem Chalcedonensem intelligit DIONYSIUS EXIGUUS, ISIDORUS MERCATOR, & Paraphrasis Arabica apud HARDUINUM Tomo II.

det ex prudenti & provido Ordina-
riorum arbitrio, quod tamen non
ex temerario lubitu, sed considera-
tis circumstantiis ad mentem Sacro-
rum Canonum regulari debet ad ob-
tinendum finem, ut scilicet delin-
quentes emendentur, & scandala
tollantur, præsertim quando agitur
contra delinquentes Clericos, qui
pœnitentiæ publicæ non sunt subji-
ciendi, & ideo ob majora delicta
majore etiam cura extra conspectum
Laicorum in pœnitentiæ operibus
sunt exercendi. Formula proponi-
tur in Can. V. Dist. 82.

§. 140. Sicuti autem Judicibus Ec-
clesiasticis commendanda est severi-
tas in iis præcipue pœnis infligen-
dis, quæ medicinales dicuntur, &
solam emendationem morum respi-
ciunt; ita vicissim deploranda, aut
si fieri possit, coercenda est petu-
lantia multorum Laicorum, qui im-
perterritam animi fortitudinem non
alibi magis, quam in contemptu Po-
testatis Ecclesiasticæ, & neglectu
Censurarum exserunt, totumque sa-
cræ disciplinæ vigorem inter nugas
pueriles, & anilia terculamenta de-
putant, nec anguntur, quod per ex-

Censura
ab ali-
quibus
impuden-
ter con-
temnun-
tur.

communicationem *Communione* San-
 ctorum, quam in Symbolo Apostolico
 profiteamur, priventur, communibus
 Ecclesiæ suffragiis careant, tradan-
 tur satanæ, nec ullis fidelium oratio-
 nibus, aut Sacramentorum subsidio
 juventur; cum tamen acerbissime
 ferant exclusionem a Nobilium cir-
 culis, ab Aularum aditu, a conver-
 satione æqualium. Jam apud Genti-
 les gravissima pœna erat exclusio a
 Sacris 33.) : & Sacræ Literæ terrifi-
 ca exempla nobis proponunt in Ada-
 mo ejecto ex Paradiso; in Cain a
 facie Domini egresso, divinamque
 manum sibi impendentem semper ope-
 riente; in Maria Moysis sorore, le-
 pra divinitus multata, & extra alio-
 rum commercium ejecta; in Core,
 Dathan & Abiron ob seditionem con-
 tra Sacerdotium motam, a reliquo
 populo separatis, & hiante terra ab-
 sorptis; in Rege Ozia ob sumptum
 temere Sacerdotale officium, lepra
 percusso, & e templo ejecto &c. &c.
 Tristia novi fœderis exempla non re-
 cenleo,

33.) Vid. JULIUS CÆSAR de Bello Gall.
 lib. 6. PLATO de Legib. lib. IX. in fin.
 & lib. X. in fin.

censeo, cum ejusmodi homines historiae fidem facile explodant 34.) : ad horrorem Censurarum, & reverentiam erga Claves Ecclesiae potenter permovere debet exemplum fortissimorum Imperatorum & Regum, qui Majestate sua non indignum censuerunt, humili pœnitentia reconciliari Ecclesiae, & gravissima Censurarum mala a se amoliri. Præclara THEODOSII & ARCADII Imperatorum exempla confundunt aliquorum impudentiam sub larva fortitudinis latentem.

TITULUS XI.
DE POENIS FORI
SECULARIS.

§. 141.

POSTQUAM recensuimus usitatiores pœnas Fori Ecclesiastici, pariter enumeramus pœnas hodierni Fori secularis, & adjungimus quasdam doctrinas in materia pœnarum utriusque foro communes. Consideramus autem hoc loco mere pœnas *Criminales* : *pœna fori secularis*

34.) Vid. S. PETRUS DAMIANI lib. 1. epist. 10. THEOPH. RAYNAUDUS de Monitor. Eccles. part. 2. c. 11.